

Programa Redueix, Recicla i Reutilitza en les teues
vacances a la Comunitat Valenciana

MANUAL DE BONES PRÀCTIQUES I ACCIONS DE DIFUSIÓ I CONSCIENCIACIÓ

©TURISME COMUNITAT VALENCIANA, INVAT·TUR

invattur@turismecv.es

www.invattur.es

Coordinació del manual: **masuno**

Edició 00. Gener de 2023

Document disponible en format electrònic: no l'imprimiu si no és necessari.
En cas de decidir imprimir-lo, assegureu-vos de fer-ho a doble cara i sobre paper
reciclat.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	7
1.1 METODOLOGIA DE L'ESTUDI	9
2. BONES PRÀCTIQUES EN GESTIÓ DE RESIDUS	15
2.1. DESTINACIONS TURÍSTIQUES	19
2.2. OFICINES D'INFORMACIÓ TURÍSTICA	27
2.3. EMPRESES TURÍSTIQUES	31
2.4. TURISTES	43
3. AJUDES	47

1. INTRODUCCIÓ

La recentment aprovada Llei 6/2022, de 5 de desembre, de la Generalitat, del canvi climàtic i la transició ecològica de la Comunitat Valenciana diu en el preàmbul: *“L’acció en matèria de canvi climàtic és una política necessàriament transversal que requereix de l’acció concertada de totes les administracions, agents socials i econòmics, així com de la pròpia ciutadania, i des de totes les esferes: local, regional i global”*.

En l’Article 69, referent al Turisme, s’indica que *“... les administracions competents han de garantir la incorporació de mesures encaminades cap a la promoció d’un model de turisme sostenible, menys consumidor de recursos, de menys emissions i més respectuós amb el territori”*. Concretament, en el punt 1, apartat C s’indica que les accions hauran d’anar encaminades, entre d’altres, *“a la sensibilització i la informació, tant dels treballadors del sector com dels turistes, sobre l’ús sostenible dels recursos”*.

La sostenibilitat es presenta doncs com un dels principals reptes que afronten les destinacions turístiques en el present i el futur més immediat. Associada cada vegada més a un context ampli i no estrictament mediambiental, amb un increment evident de la importància dels aspectes socials i econòmics del turisme, el cert és que l’impacte del canvi climàtic sobre el territori i els recursos turístics ha situat el vessant ambiental de la sostenibilitat en el centre d’atenció. En concret, davant dels efectes que es fan cada vegada més visibles a conseqüència del procés de canvi climàtic, perquè el turisme és, juntament amb l’agricultura, l’activitat econòmica amb un grau més alt d’exposició a l’efecte del calfament climàtic.

La lluita contra el canvi climàtic és, de fet, una de les referències en matèria de seguretat i garantia per part de la Unió Europea des de la definició de reptes en matèria turística l’any 2014. També ho és per al territori valencià, tal com reflecteixen l’Estratègia Valenciana davant el Canvi Climàtic i la Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica de la Comunitat Valenciana, així com el Llibre blanc del Turisme de la Comunitat Valenciana, que posteriorment assumeix la Llei 15/2018, de 7 de juny, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana, una norma innovadora que vetla per la sostenibilitat per a enfortir l’economia turística.

Finalment, aquesta lluita contra el canvi climàtic es recull també en el Pla Estratègic del Turisme de la Comunitat Valenciana 2020-2025, en el qual s'articulen els objectius estratègics de la política turística en consonància amb els Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'ONU. Aquesta visió de la gestió turística ambiciona transformar la Comunitat Valenciana en un territori intel·ligent, inclusiu, innovador i sostenible.

Aquest Pla concep la vertebració territorial per a fer del turisme una activitat cohesionada des de l'equilibri i la posada en valor de les característiques particulars de cada espai i, de manera especial, d'aquells territoris on l'activació dels recursos lligats a la planificació puga suposar una oportunitat per al desenvolupament cultural, social i econòmic sostenible.

Ja el Pla Estratègic de Turisme de la Comunitat Valenciana 2020/2025 inclou el canvi de paradigma cap a una **economia circular** entre els reptes a què ha de fer front el turisme valencià, amb línies d'actuació que han d'anar encaminades a la reducció dels residus i al reciclatge.

Totes les propostes del Pla Estratègic de Turisme estan, a més, alineades amb els ODS. D'entre aquests ODS, en destaquen dos, l'ODS 8 i 12, que incideixen, en diverses de les seues fites, directament en el sector del turisme i en la reducció dels residus.

Fita 8.9 D'ací a 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques de promoció d'un **turisme sostenible** que cree ocupació i promoga la cultura i els productes locals.

Fita 12.5 D'ací a 2030, disminuir de manera substancial la generació de residus mitjançant polítiques de prevenció, reducció, reciclatge i reutilització.

Fita 12.b D'ací a 2030, elaborar i aplicar instruments que permeten vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible a fi d'aconseguir un **turisme sostenible** que cree llocs de treball i promoga la cultura i els productes locals.

En el vessant operatiu, Turisme Comunitat Valenciana treballa per a impulsar la competitivitat del turisme des de l'òptica del desenvolupament i en clau de sostenibilitat. D'una banda, el model i l'estratègia de destinacions turístiques intel·ligents de la Comunitat Valenciana n'és un bon exemple, perquè, entre els principals eixos i línies de treball que se'n deriven, destaca la **sostenibilitat**, que compta amb un grup de treball format per destinacions adherides a la Xarxa DTI-CV. I, d'altra banda, la integració dels ODS en l'estratègia es veu complementada

amb el desenvolupament d'actuacions dirigides a gestors de destinacions, tant formatives com de transferència d'eines i metodologies de gestió.

En aquesta línia d'actuacions, **Turisme Comunitat Valenciana** posa en marxa el **Programa Redueix, Recicla i Reutilitza en les teues Vacances en la Comunitat Valenciana**.

Les accions del programa van dirigides a la minimització de la generació de residus per part del turisme en la nostra Comunitat, per mitjà de l'impuls a accions de formació i sensibilització que ajuden a tots els agents involucrats, inclosos els turistes, a reduir la quantitat global de residus generats.

El Manual de Bones Pràctiques i Accions de Difusió i Conscienciació pretén aportar als gestors de les destinacions, les empreses turístiques, els informadors ambientals i els propis turistes una sèrie de recomanacions per a passar a l'acció en la reducció dels residus generats.

Les propostes que conté el Manual sorgeixen a conseqüència de la **reflexió** realitzada per alguns dels principals actors del sector turístic de la Comunitat Valenciana: les destinacions turístiques, les empreses i els informadors.

1.1. METODOLOGIA DE L'ESTUDI

Per a l'elaboració d'aquest Manual, s'ha seguit durant l'últim quadrimestre de 2022 un procés metodològic basat principalment en la realització d'enquestes dirigides a empreses i municipis turístics de la Comunitat Valenciana.

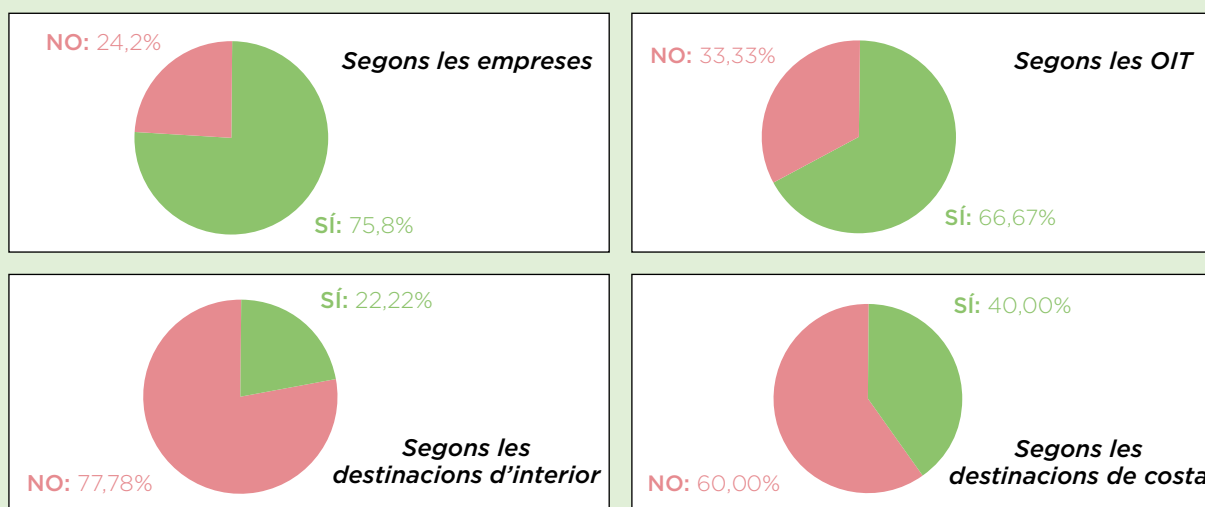
En tractar-se d'un estudi on la participació ha sigut voluntària, els resultats obtinguts han de considerar-se com una aproximació al comportament en matèria de gestió de residus del sector turístic en la Comunitat Valenciana. No obstant això, a partir de les dades aportades es poden treure conclusions, idees i recomanacions per a actuar en aquest àmbit de gestió.

En aquest sentit, el Manual permet conèixer el progrés en la implantació de les mesures proposades, la qual cosa pot resultar molt útil per tal que els diversos agents prioritzen les seues actuacions i comparen el seu grau d'evolució.

A continuació s'utilitza una sèrie de dades per analitzar el context actual respecte de la gestió dels residus i la implicació dels diferents actors.

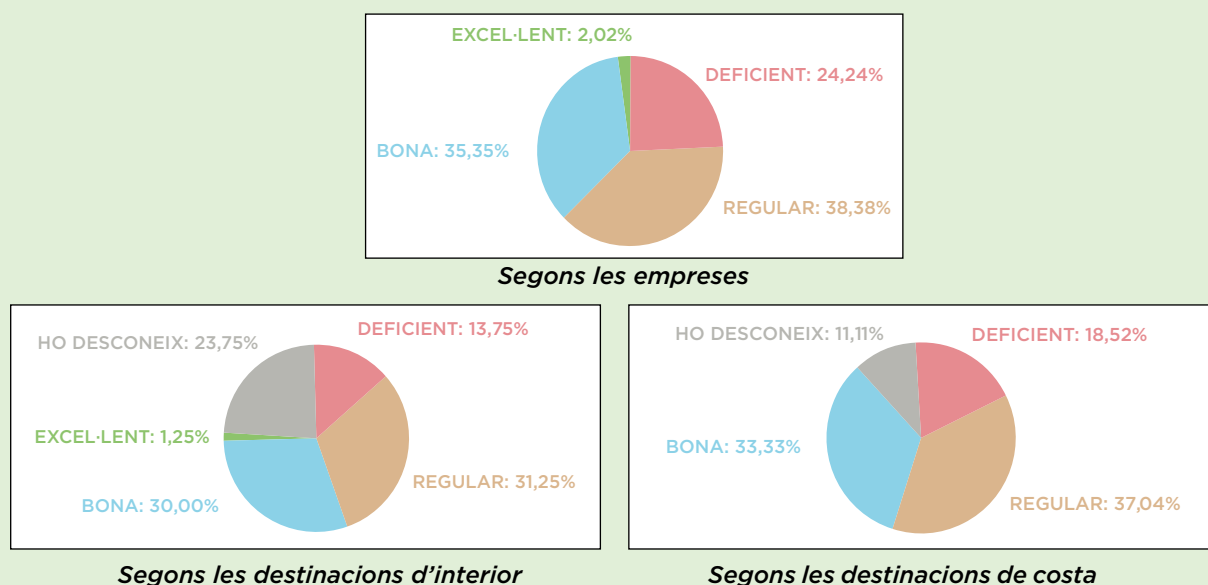
Interés dels turistes per la sostenibilitat de la destinació

No hi ha un consens clar sobre la percepció de la sensibilitat ambiental del turista. Així doncs, quasi un 76% de les empreses consideren que el turista sí que és sensible a aquests temes, ben a prop del 66% de les oficines d'informació turística (OIT), mentre que els municipis d'interior només ho consideren en un 40% dels casos, sent menor la percepció en els de costa, on la xifra baixa fins al 22%.

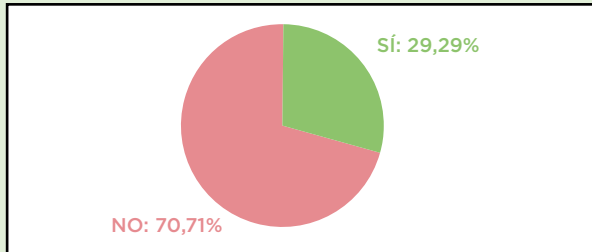
Percepció de la separació de residus realitzada pels turistes

De manera general, la percepció que es té de la separació dels residus que fan els turistes és que podria millorar.

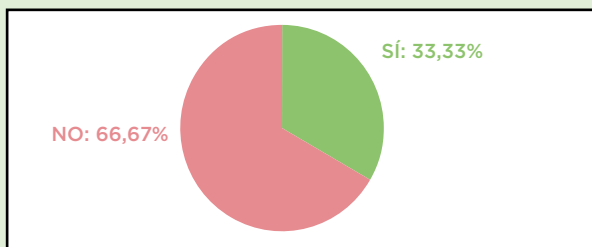

Informació sobre gestió i segregació dels residus

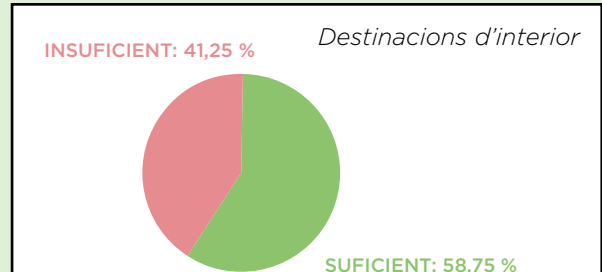
La informació de què disposen els turistes sobre la segregació de residus i les bones pràctiques és escassa.

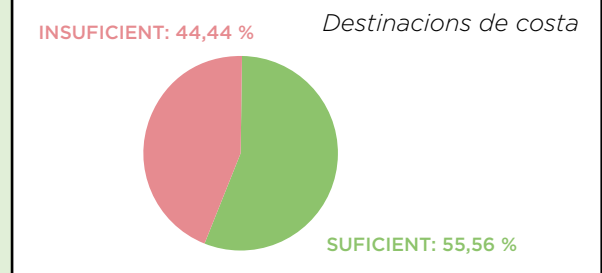
Empreses turístiques que informen sobre la gestió de residus

Informació disponible a les OIT sobre la gestió de residus a la destinació

Destinacions d'interior

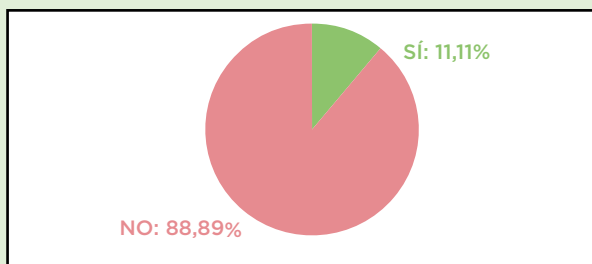

Destinacions de costa

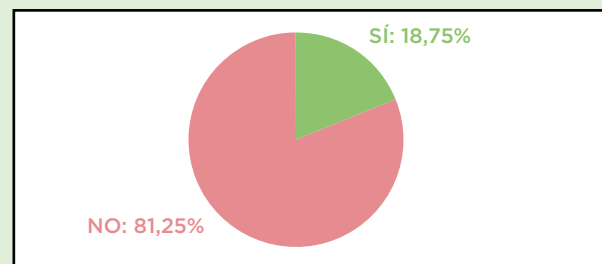
Informació sobre la gestió de residus disponible per als turistes

Economia circular

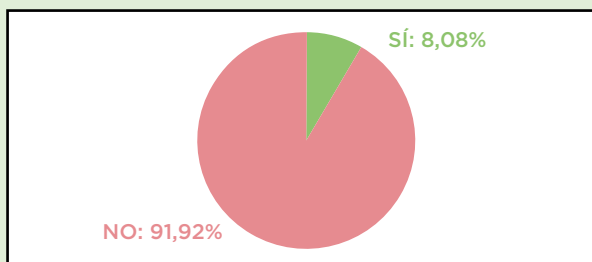
El desenvolupament i participació en projectes d'economia circular és encara molt incipient.

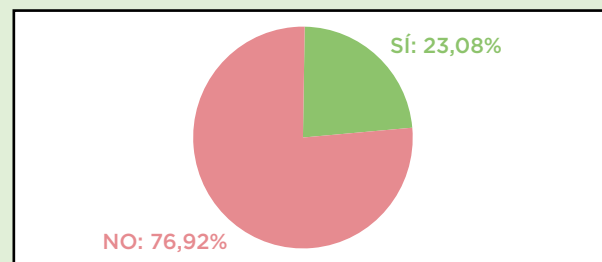
Empreses

Oficines d'informació turística

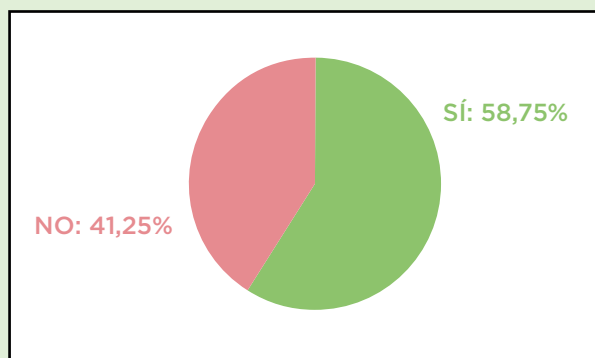
Destinacions de costa

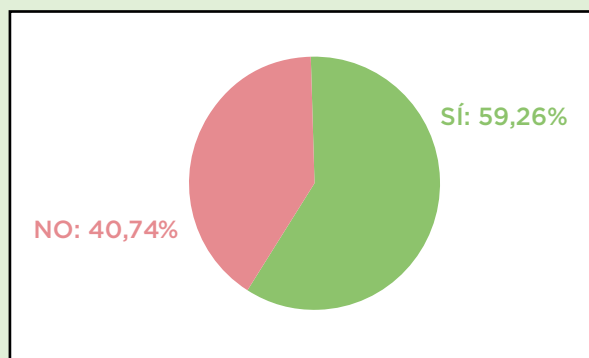
Destinacions d'interior

Problemàtica de gestió de residus en època estival

Tant les destinacions d'interior com les de costa coincideixen que la gestió dels residus suposa un problema en època estival i temporada alta de turisme.

Destinacions d'interior

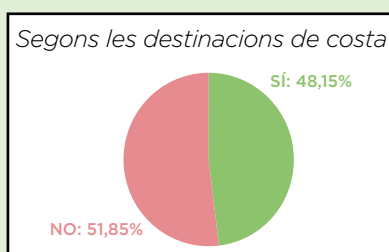
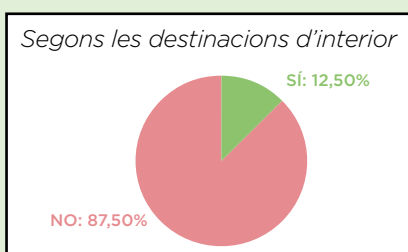
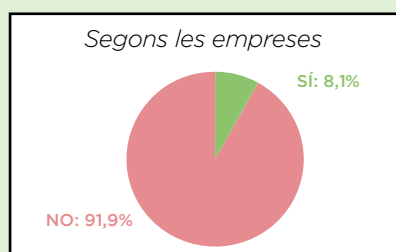

Destinacions de costa

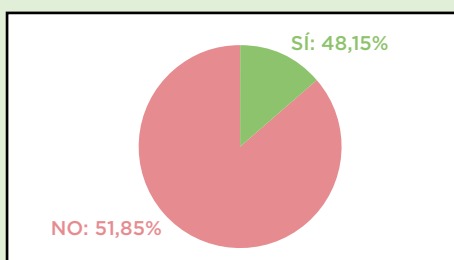
Programes específics per a la recollida de residus en temporada alta

S'ha consultat les empreses i les destinacions sobre l'existència de programes específics de recollida de residus en temporada alta als seus municipis. Com veiem, les empreses consideren que no existeixen programes, coincidint amb el que expressen les destinacions d'interior, mentre que les destinacions costaneres declaren, quasi en un 50%, que sí que hi ha programes específics.

Programes per a residus d'empreses turístiques

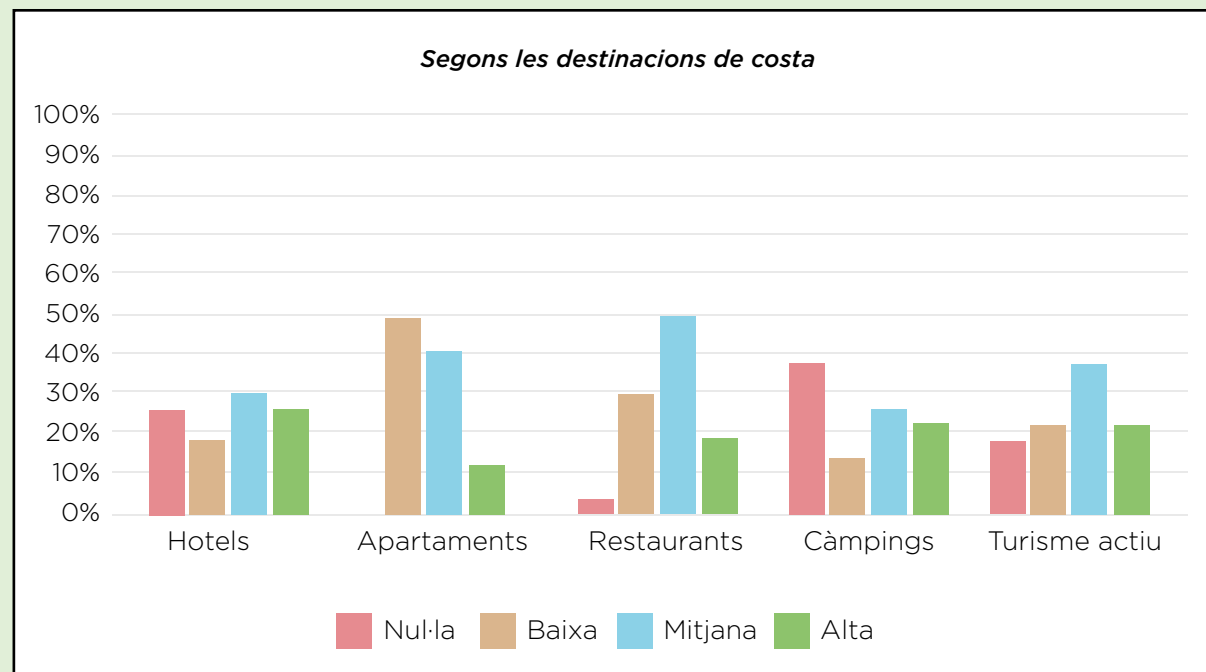
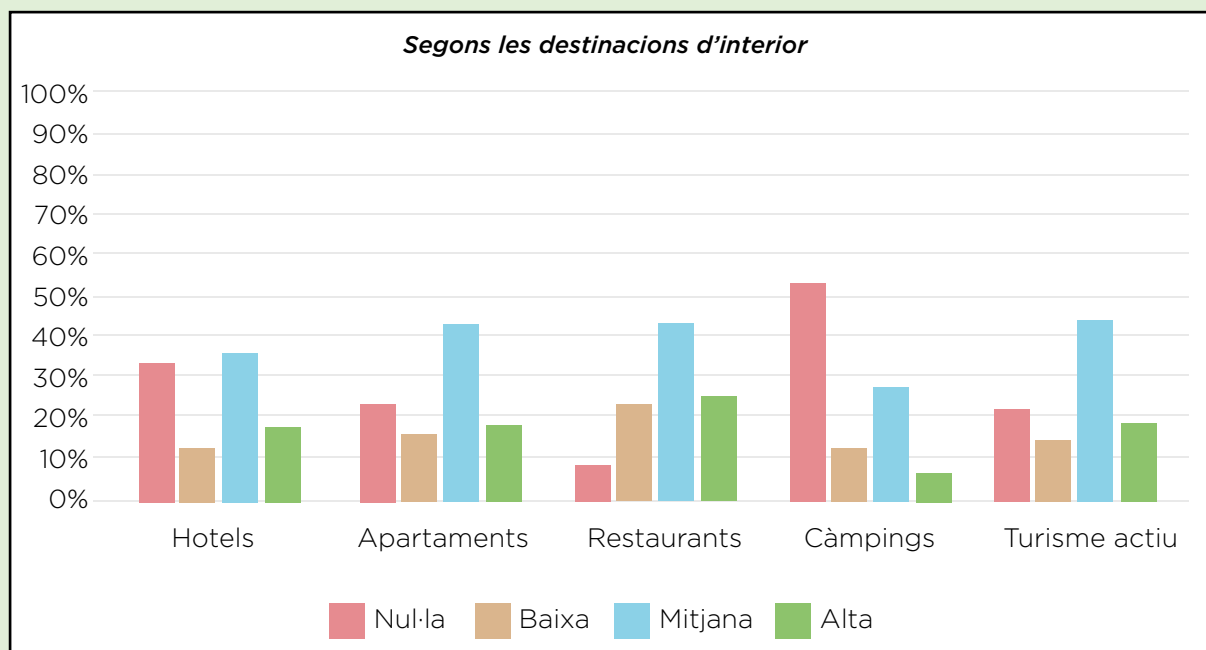

Programes de recollida específica per a rutes o zones naturals, segons les destinacions d'interior

Grau d'implicació de les empreses turístiques

S'ha preguntat a les destinacions pel grau d'implicació de les empreses turístiques en el reciclatge dels residus, segons la seua activitat. Els resultats es mostren a continuació:

2. BONES PRÀCTIQUES EN GESTIÓ DE RESIDUS

A l'hora d'aconseguir que els turistes que visiten la Comunitat Valenciana generen la menor quantitat de residus possible durant la seua estada, és necessari que tot el que els envolta acompanye per a guiar-los en aqueix camí de manera natural.

Les destinacions, ja siga a través de la gestió municipal o mancomunada, han d'aportar els mitjans i les infraestructures necessàries. Les empreses turístiques han de tindre un comportament ambiental modèlic, posant els mitjans necessaris al seu abast per a facilitar la segregació i el reciclatge dels residus. I les oficines d'informació turística han de guiar i aconsellar el turista en tot aquest procés.

La gestió dels residus ha de tindre tres objectius clau, en aquest ordre jeràrquic:

- Reduir
- Reutilitzar
- Reciclar

El sector turístic en la Comunitat Valenciana pot actuar en els tres objectius, ajudant el turista a reduir la quantitat de residus generats durant la seua estada i a reutilitzar i reciclar mitjançant pràctiques de separació selectiva adequades.

Per a organitzar les accions a realitzar, és important dividir els residus generats en l'activitat turística en dos grans grups:

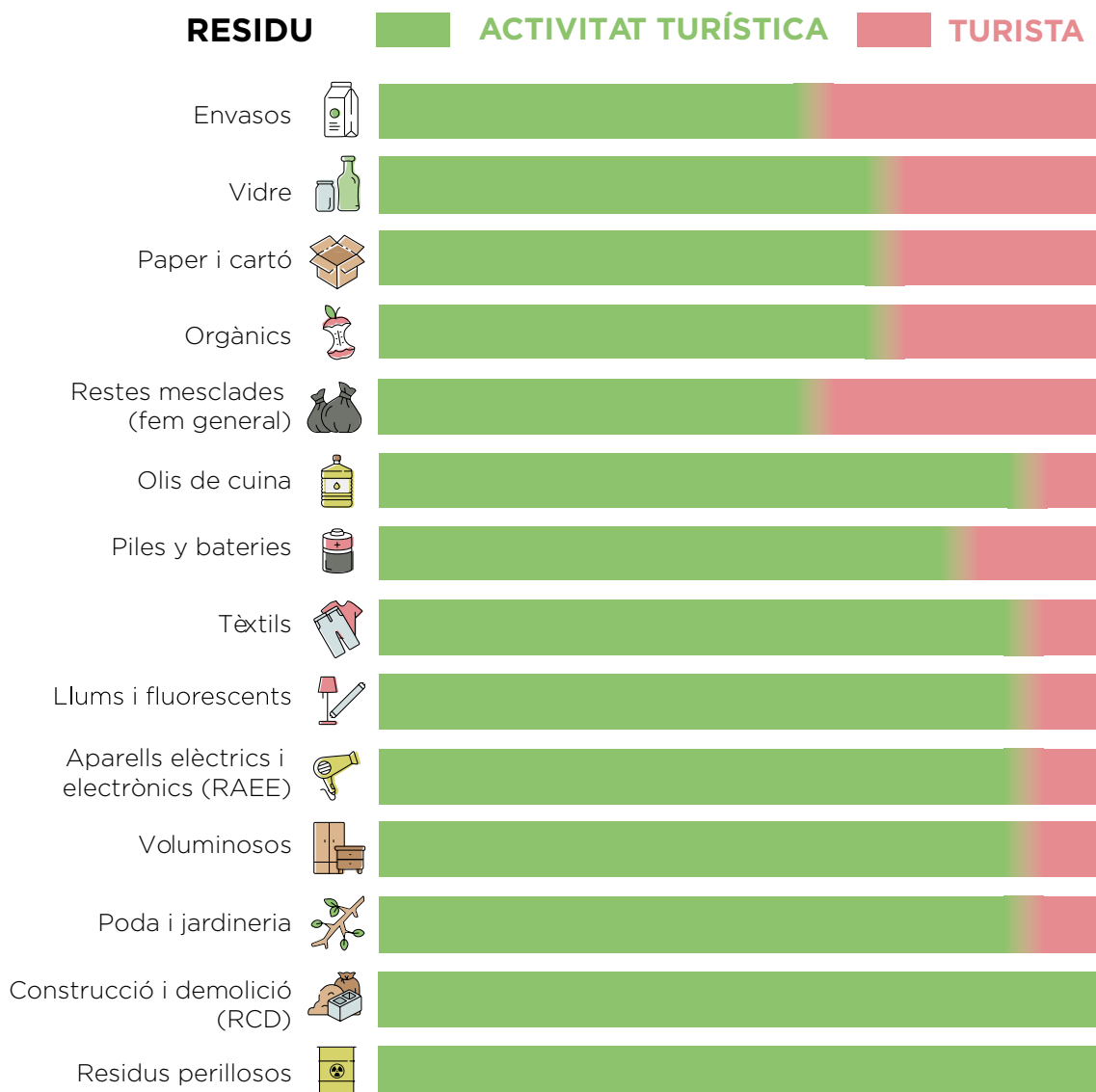
- **Residus comercials:** incloent-hi aquells generats per l'activitat turística, és a dir, per les empreses i institucions que treballen en el sector turístic.
- **Residus generats pel turista:** generats per l'activitat directa i amb responsabilitat directa del turista en la destinació final del residu.

Bones pràctiques en gestió de residus

En el primer grup, per exemple, trobem residus com els envasos de neteja generats en un hotel, les podes d'una casa rural o un càmping o les restes orgàniques de la cuina d'un restaurant. Fins i tot el paper de les oficines de turisme o el fem de neteja de museus, estacions de tren, passejos...

En el segon grup tenim aquells residus que el turista ha de depositar en contenidors o papereres, o portar a punts nets o ecoparcs, a conseqüència de la seua activitat i que poden anar des d'envasos de refrescos o cremes solars, fins a xicotet mobiliari, com ara cadires de platja o de càmping, o fins i tot RAEE, com televisors o telèfons mòbils.

A continuació s'inclou una taula sobre els principals residus generats en el turisme, dividits en les dues categories proposades, indicant-hi, a més, de manera orientativa, la significança de cadascuna de les dues parts implicades en generar-los.

La gràfica permet visualitzar on s'haurà de posar principalment l'èmfasi per a minimitzar la generació de residus finals: les empreses i institucions o el propi turista. Es pot observar que el principal focus està en la gestió dels residus que es pot realitzar des de les empreses i institucions i, en segon lloc, l'aportació dels turistes.

Seguint aquest raonament, es dividiran les actuacions dirigides als tres grans grups que han participat en les reflexions per a la redacció d'aquest manual, afegint a més al turista com el quart grup sobre el qual formular recomanacions per la seua responsabilitat directa en la gestió dels seus propis residus.

Destinacions

Empreses

Oficines d'informació turística

Turista

Al costat de cada mesura o recomanació proposada s'inclourà un indicador del grau d'implantació actual, segons la reflexió realitzada per aquests quatre grups prèviament a la redacció d'aquest manual.

Grau d'implantació MOLT ALT

Grau d'implantació MITJÀ - ALT

Grau d'implantació MITJÀ - BAIX

Grau d'implantació MOLT BAIX

2.1 DESTINACIONS TURÍSTIQUES

Segons la definició de l'Organització Mundial del Turisme (OMT), *una destinació turística és un espai físic, amb o sense una delimitació de caràcter administratiu o analític, en què pot pernoctar un visitant.*

Això implica que la gestió d'una destinació turística pot dependre d'un únic municipi o bé estar mancomunada, la qual cosa pot afectar sensiblement la gestió d'aquesta destinació i, per tant, a la gestió dels residus. La gestió dels residus, incloent-hi la recollida selectiva, pot ser única per a una destinació o ser gestionada de manera individual pels diversos municipis que puguen conformar-la.

Així doncs, cada destinació adaptarà les recomanacions incloses en aquest manual depenent de la seua modalitat de gestió, considerant en tot cas la viabilitat de la implementació de les mesures de l'una o l'altra forma.

Es realitzarà una distinció entre destinacions d'interior i costaneres en aquells casos en què es considere necessari o el grau d'implantació siga diferent.

RECOLLIDA SELECTIVA DE RESIDUS

Les destinacions compten, de forma generalitzada, amb sistemes de recollida selectiva per als diferents tipus de residus generats en l'activitat turística. Aquest servei es realitza habitualment tant mitjançant la implantació de contenidors com amb punts nets o ecoparcs (mòbils i/o fixos) o fins i tot amb serveis tipus porta a porta.

Les destinacions han de garantir la recollida de les diferents tipologies de residus de manera separada.

RECOLLIDA SELECTIVA		GRAU D'IMPLANTACIÓ	
		DESTINACIÓ INTERIOR	DESTINACIÓ COSTANERA
Envasos			
Vidre			
Paper i cartó			
Orgànics			
Restes mesclades (fem general)			
Olis de cuina			
Piles i bateries			
Tèxtils			
Llums i fluorescents			
Aparells elèctrics i electrònics (RAEE)			
Voluminosos			
Poda i jardineria			
Construcció i demolició (RCD)			
Residus perillosos			

DISPOSICIÓ DE CONTENIDORS DE RECOLLIDA SELECTIVA PROP DELS ESTABLIMENTS TURÍSTICS

Les empreses turístiques, especialment les que compten amb establiments de restauració i/o pernoctació, manifesten la necessitat de comptar amb els contenidors de recollida selectiva prop del seu establiment. L'alta generació de residus per la pròpia activitat i la manca habitual d'espai i de personal per a gestionar-los pot contrarestar-se amb la proximitat dels contenidors, i així facilitar-ne significativament la recollida selectiva. En el cas del turista, especialment en cases rurals o apartaments turístics, comptar amb contenidors prop també facilita la segregació dels residus, davant el desconeixement de la ubicació dels contenidors, coneixement que sí que té el ciutadà del municipi.

CONTENIDOR PROPER A ESTABLIMENT TURÍSTIC		GRAU D'IMPLANTACIÓ
Envasos		
Vidre		
Paper i cartó		
Orgànics		
Restes mesclades (fem general)		

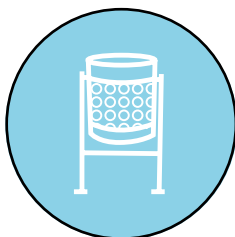

INCREMENT DE LA RECOLLIDA SELECTIVA DE RESIDUS EN TEMPORADA ALTA

Les destinacions consultades han coincidit que l'increment de la població en època estival i, en general, en temporada alta de turisme genera problemes en la retirada i gestió dels residus. L'increment de la recollida selectiva dels principals residus per a solucionar aquesta problemàtica pot abordar-se des de diverses perspectives:

- Increment del nombre de contenidors: Aquesta mesura va acompanyada de problemes d'espai, a més d'introduir elements que distorsionen el paisatge tant urbà com natural.
- Increment de la freqüència de recollida: Aquesta mesura no altera l'entorn, si bé pot anar acompanyada d'unes certes molèsties per les pròpies operacions de recollida.

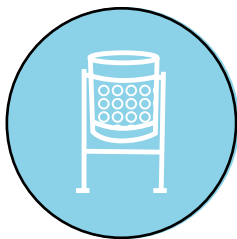
BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Incrementar el nombre de contenidors en temporada alta.	
Incrementar la freqüència de recollida de contenidors i papereres en temporada alta.	
Incrementar la recollida de residus/neteja en rutes o zones naturals.	
Incrementar la retirada de les bosses de les papereres a les platges.	
Incorporar personal i mitjans per a la retirada correcta de les bosses de recollida selectiva de les papereres a les platges.	

DISPONIBILITAT DE PAPERERES

La disponibilitat o no de papereres per als turistes no pot considerar-se una excusa per a no depositar de forma adequada els residus i no abocar-los en carrers, parcs, platges o zones naturals. No obstant això, la conscienciació dels turistes és gradual i, per això, és recomanable aportar aquests elements com a mesura que facilite la correcta segregació dels residus. No sempre és recomanable situar papereres en tots els espais que visiten els turistes, com en zones naturals o monuments, però sí que poden habilitar-se en zones properes o d'accés.

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Disposar papereres de fem general al municipi.	
Disposar papereres de recollida selectiva (envasos, paper, vidre) al municipi.	
Disposar papereres de fem general en accessos a zones naturals.	
Disposar papereres de recollida selectiva (envasos, paper, vidre) en accessos a zones naturals.	
Disposar papereres de fem general en accessos a platges.	
Disposar papereres de recollida selectiva (envasos, paper, vidre) en accessos a platges.	
Disposar papereres de fem general en recursos turístics (museus, dependències municipals, estacions o parades de transports públics, aparcaments...).	
Disposar papereres de recollida selectiva (envasos, paper, vidre) en recursos turístics (museus, dependències municipals, estacions o parades de transports públics, aparcaments...).	

RECOMANACIONS PER A LA UBICACIÓ DE LES PAPERERES

- La ubicació de les papereres en els accessos i no al centre de les platges minimitza el risc que els residus que caiguen fora acaben a l'arena o la mar.
- Les zones naturals no han de convertir-se en zones urbanes. No és recomanable la ubicació de papereres en aquestes zones; per a això, es poden implantar mesures de senyalització, informació i sensibilització. Igualment haurà de considerar-se en cada cas la idoneïtat de situar papereres o contenidors en els accessos a aquestes zones.
- En zones naturals d'alta concurrència com paellers o zones de pícnic, hauran d'instal·lar-se contenidors de recollida selectiva, en lloc de papereres, sempre que siga possible, amb la finalitat d'evitar que s'ompliguen fàcilment i els residus acaben a la zona natural.
- És recomanable que les papereres instal·lades en zones naturals i platges porten tapa o algun sistema que impedisca l'eixida dels residus.
- La instal·lació i en el seu cas increment de papereres de fem general i/o de separació selectiva de residus ha d'anar acompanyada de recursos humans i materials suficients per a la retirada freqüent, de manera que es pugui evitar que s'ompliguen i constituïsquen un focus de contaminació en lloc d'un benefici per a la destinació.

BONES PRÀCTIQUES PER A MINIMITZAR LA GENERACIÓ DE RESIDUS A LA DESTINACIÓ I FOMENTAR LA SEPARACIÓ SELECTIVA, LA REUTILITZACIÓ I EL RECICLATGE

Els municipis poden desenvolupar una sèrie de bones pràctiques encaminades a la reducció de la quantitat de residus que generen les empreses turístiques i els turistes. A continuació, es proposen una sèrie d'accions de sensibilització, d'informació i d'actuació:

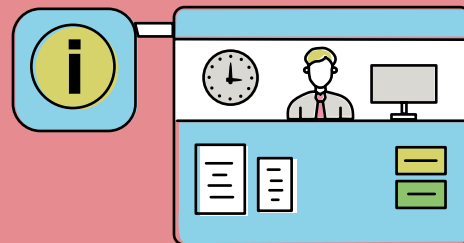
BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Posar en marxa projectes d'economia circular que afavorisquen la reutilització dels residus.	
Realitzar campanyes d'informació i sensibilització dirigides al turista en temporada alta.	
Subministrar informació/senyalització al turista pel que fa a la recollida selectiva i ús, horaris i ubicacions de contenidors i ecoparcs.	
Crear i fomentar un codi de bones pràctiques de turisme sostenible per a les empreses turístiques del municipi.	
Incorporar criteris d'etiquetatge ecològic, reciclabilitat o percentatge alt de materials/productes reciclats en la contractació pública.	
Promocionar d'una forma destacada les empreses turístiques que compten amb certificacions de gestió ambiental o de sostenibilitat.	
Adherir-se a la <i>Xarxa de Platges sense fum</i> de la Comunitat Valenciana, com a mesura per a reduir les burilles residuals a les platges.	
Sensibilitzar i informar a l'usuari de les platges sobre l'ús correcte de les papereres de recollida selectiva.	
Repartir elements que ajuden el turista a recollir els seus residus, com ara cendrers de platja o bosses de fem de colors.	

El codi de colors que s'utilitza a Espanya per a la separació dels residus no coincideix amb el de la resta de països, per la qual cosa és possible que els turistes internacionals no l'entenguen fàcilment.

COLOR	ESPANYA	ALEMANYA	BÈLGICA	ITÀLIA
Groc 	Envasos 	Envasos 	Paper i cartó 	Paper i cartó
Blau 	Paper i cartó 	Paper i cartó 	Envasos 	Plàstic
Verd 	Vidre 	Vidre verd 	Orgànics vegetals 	Vidre i llandes
Marró 	Orgànic 	Vidre marró 	Fem general (restes) 	Orgànic
Blanc 	_____	Vidre blanc 	_____	_____
Gris 	Fem general (restes) 	Fem general (restes) 	_____	Fem general (restes)

Tota la informació que se subministre haurà de facilitar-se en castellà, valencià i almenys un tercer idioma.

2.2. OFICINES D'INFORMACIÓ TURÍSTICA

Les oficines de la Xarxa Tourist Info són un dels primers punts receptors de turistes de la destinació, els quals cerquen una àmplia gamma d'informació, fins i tot per davant d'altres serveis municipals.

La importància de les oficines d'informació turística és per tant molt alta com a element dinamitzador i connector entre la destinació i el turista, també pel que fa a aspectes ambientals.

Des de les oficines d'informació turística poden realitzar-se accions que contribuïsqen a assolir un índex més alt de reciclabilitat dels residus generats pel sector.

GESTIÓ AMBIENTAL EN LES OFICINES D'INFORMACIÓ TURÍSTICA

Un primer pas consisteix en una gestió ambiental òptima de les pròpies oficines. Aquesta mesura té un objectiu directe de minimització en la generació de residus i un grau alt de reciclatge dels que finalment es generen. Però també té un objectiu secundari d'igual rellevància: actuar com a centre de sensibilització per als turistes pel caràcter exemplar de les seues accions.

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Fer una separació selectiva de tots els residus generats per la pròpia oficina.	
Disposar de papereres de fem general per a ús del turista a l'oficina.	
Disposar de papereres de recollida selectiva (envasos, paper, vidre) per a ús del turista a l'oficina.	
Disposar de la informació turística en format electrònic amb la finalitat de consumir menys paper i generar menys quantitats d'aquest residu.	
Usar paper reciclat o amb certificació FSC o similar per a tots els fullets que s'editen en paper.	
Incorporar criteris d'etiquetatge ecològic, reciclabilitat o percentatge alt de materials/productes reciclats en les compres.	
Obtindre una certificació en sostenibilitat/medi ambient de les pròpies oficines.	
Crear i adoptar un codi de bones pràctiques en sostenibilitat/medi ambient per a les oficines de turisme.	
Participar en programes d'economia circular juntament amb la destinació.	
Participar i promocionar les accions de sostenibilitat desenvolupades per la destinació.	
Formar el personal d'informació turística en temes ambientals i en concret en gestió de residus.	

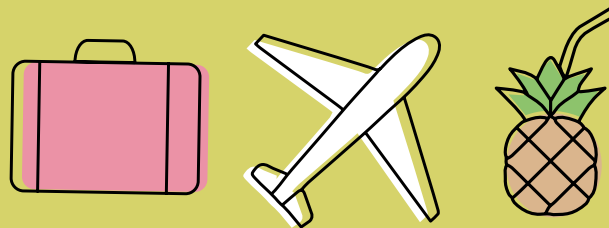
ACCIONS D'INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ DIRIGIDES AL TURISTA

S'emmarquen en aquest grup les accions que les oficines d'informació turística poden realitzar per a informar, ajudar i sensibilitzar els turistes en la gestió correcta dels residus durant la seua estada.

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Informar sobre les bones pràctiques en la gestió de residus dirigida als turistes: creació d'un decàleg per al turista.	↓
Informar sobre els tipus de residus i la seua destinació (codi de colors dels contenidors, ecoparc).	↓
Informar sobre els horaris de recollida de residus, si escau.	↓
Informar sobre situació i horaris de l'ecoparc (mòbil i/o fix).	↗
Subministrar informació destacada sobre els establiments o empreses turístiques de la destinació que compten amb algun certificat mediambiental o de sostenibilitat.	↓
Informar/sensibilitzar sobre les bones pràctiques ambientals en rutes o excursions en el medi natural.	↓
Repartir cendrers de platja en municipis costaners.	↗
Entregar bosses de fem de colors per a incitar al reciclatge o mesures del mateix estil.	↓

Tota la informació que se subministre haurà de facilitar-se en castellà, valencià i almenys un tercer idioma.

2.3 EMPRESES TURÍSTIQUES

Les empreses turístiques generen residus a conseqüència de la seua pròpia activitat. Però, a més, recullen en moltes ocasions els residus generats pels turistes durant la seua estada o activitat.

En aquest sentit, les accions proposades per a les empreses turístiques aniran destinades, d'una banda, a minimitzar la generació de residus i implantar bones pràctiques en la seua separació i gestió. D'altra banda, es proposaran accions que ajuden a informar, sensibilitzar i gestionar els residus que de manera directa generen els turistes.

Si bé parlarem d'empreses turístiques, s'inclouran en aquest grup les **entitats turístiques** que realitzen activitats turístiques assimilables a les realitzades per les empreses, com podrien ser guies turístics municipals o museus o monuments visitables de gestió pública.

Cal destacar que la gran diversitat de tipus d'empreses turístiques, amb la variabilitat de les activitats que realitzen i les particularitats de cadascuna, fa difícil agrupar i sintetitzar les mesures de bones pràctiques a adoptar. S'ha realitzat una agrupació de bones pràctiques amb la finalitat d'abastar el màxim d'activitats turístiques i poder identificar-les fàcilment:

- **Bones pràctiques generals:** aplicables a tot tipus d'empreses i entitats turístiques, amb independència de la seua grandària i activitat.
- **Bones pràctiques per a allotjaments:** aplicables a tota mena d'allotjaments, tant per habitacions com per establiment complet o mixt.
- **Bones pràctiques per a restaurants i cuines:** tant per a restaurants i bars, com per a allotjaments mixtos d'allotjament i restauració. També són útils per a allotjaments vacacionals amb cuina, individual o compartida.

- **Bones pràctiques per a càmpings i parcs temàtics:** s'agrupen ací una sèrie de bones pràctiques específiques per a càmpings i parcs temàtics en base a les seues característiques especials, ja que desenvolupen la seua activitat en extensions de terreny àmplies i amb serveis múltiples.
- **Bones pràctiques per a guies turístics i turisme actiu:** es proposa una sèrie de bones pràctiques addicionals per a empreses de turisme actiu i guies turístics, amb independència de si tenen o no establiment propi.
- **Bones pràctiques per a agències de viatge:** les agències de viatge, com a receptores de turistes i promotores d'activitats turístiques, tenen un paper rellevant en la informació que se subministra al turista i en la seua sensibilització. En aquest sentit, es proposen una sèries de bones pràctiques addicionals per a aquestes empreses.

BONES PRÀCTIQUES GENERALS

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Obtindre una certificació en sostenibilitat/medi ambient de l'empresa.	
Assumir un codi de bones pràctiques de sostenibilitat/medi ambient creat per la destinació, associacions d'empresaris o administracions competents. En cas de no tenir-ne, definir una Política Mediambiental pròpia.	
Designar un responsable de medi ambient entre el personal.	
Formar i sensibilitzar el personal en temes ambientals i en concret en gestió de residus.	
Incentivar al personal que suggerisca i/o realitzi bones pràctiques ambientals mitjançant premis o promocions.	
Crear objectius anuals quantificables per a la reducció de la generació de residus i el consum de recursos.	
Comprar productes amb etiquetatge ecològic, reciclables o reciclats.	
Comprar productes a granel.	
Comprar productes amb el mínim envàs i embalatge o en envasos de major capacitat.	
Comprar productes concentrats per a la neteja i instal·lar sistemes de dosatge automàtic sempre que siga viable en llavadores i rentavaixelles.	
Comprar productes de proximitat i minimitzar els residus generats en el transport.	
Digitalitzar els processos amb la finalitat de no generar residus de paper.	

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Usar paper reciclat o amb certificació FSC o semblant i imprimir a doble cara, tant per a documents interns com per a materials promocionals.	
Separar de manera selectiva tots els residus generats per l'activitat de l'empresa i gestió de forma diferenciada.	
Identificar i etiquetar de manera clara els diferents tipus de contenidors de recollida selectiva interna per a facilitar-ne la gestió al personal.	
Utilitzar bosses, poals de recollida o contenidors de diferents colors segons el tipus de residus per a facilitar-ne la recollida selectiva.	
Informar en diversos idiomes sobre els residus que han de depositar-se en cada poal de recollida selectiva segons el codi de colors espanyol.	
Reutilitzar els envasos sempre que siga possible per al mateix o un altre ús.	
Depositar els residus d'envasos <i>buits</i> en els contenidors grocs.	
Depositar els residus de vidre <i>buits</i> i sense taps en els contenidors verds.	
Optar per la restauració i reutilització del mobiliari sempre que siga possible.	
Realitzar un manteniment preventiu complet de les instal·lacions, i allargar la vida útil d'equips i maquinària. Redactar un Pla de Manteniment.	
Prioritzar la reparació d'aparells elèctrics i electrònics abans que no substituir-los.	
Vendre o donar els aparells elèctrics i electrònics quan es decidisca renovar-los.	
Separar els residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE) i realitzar-ne la gestió independentment de la resta d'estris.	
Separar els residus perillosos de la resta, (com ara tubs fluorescents, aerosols, olis de grups electrògens, restes de pintures amb dissolvents...) i entregar a gestors autoritzats.	
Substituir l'ús de piles o bateries d'un sol ús per recarregables.	

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Allargar la vida útil de les bateries retirant-les i guardant-les en un lloc sec quan no es vagen a utilitzar per un període llarg de temps.	
No depositar mai les piles i les bateries en el contenidor de fem general.	
Separar aquells residus que puguin ser gestionats de manera independent, com a tòners o cartutxos d'impressores.	
Separar els residus de llums i fluorescents garantint-ne un emmagatzematge segur per a evitar trencaments.	
Substituir de manera progressiva les bombetes i els tubs fluorescents per llums de baix consum o LED amb una vida útil més llarga.	
Separar les restes de mobiliari en els diferents tipus de residus (fusta, plàstic i/o metall) per a depositar-los als ecoparcs de manera separada o vendre'ls a gestors autoritzats que els valoritzen.	
Gestionar els residus de poda i jardineria a través del servei municipal, ecoparc o empresa gestora autoritzada, i evitar depositar-los als contenidors grisos de fem general (restes).	
Compostar els residus biodegradables de podes i cuina, per a utilitzar-los com a adob orgànic en el propi jardí.	
Utilitzar bosses compostables per als residus orgànics.	
Separar els envasos de pesticides i herbicides sempre que porten alguna etiqueta de toxicitat. Gestioneu-los mitjançant gestors autoritzats o porteu-los a l'ecoparc de manera separada.	
Facilitar informació sobre el comportament ambiental en rutes, zones naturals o platges. .	
Informar sobre les mesures ambientals generals que ha posat en marxa l'empresa.	
Informar sobre els progressos en matèria ambiental que realitza l'empresa i especialment gràcies a la col·laboració dels clients.	
Participar en campanyes de sensibilització ambiental juntament amb la destinació.	
Participar en programes d'economia circular juntament amb la destinació.	

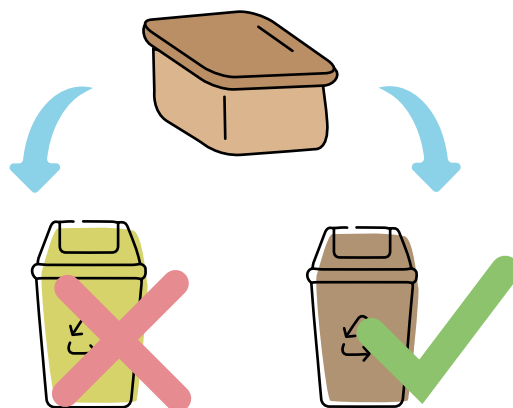

BONES PRÀCTIQUES PER A RESTAURANTS I CUINES

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Minimitzar l'ús de paper d'alumini o plàstic per a la conservació d'aliments.	
Crear menús amb productes de temporada. Aprofitar al màxim el producte.	
Crear menús per al personal amb aliments sobrants de la carta.	
Ajustar les racions per a reduir els sobrants de les menjades dels clients.	
Oferir menús amb menys frites i optimitzeu l'ús de les quantitats d'oli en fregidores.	
Recollir de manera separada l'oli vegetal usat i gestionar-lo per mitjà de gestors autoritzats.	
Evitar la compra de productes en envasos individuals.	
Realitzar compres de productes ecològics i de proximitat, minimitzant els residus generats en el transport.	
Portar un control estricte de l'estoc dels productes peribles, realitzar-ne inventaris, i revisar-ne les dates de caducitat.	
Realitzar un emmagatzematge correcte dels productes, amb zones separades, controls de temperatura i evitant el contacte amb el sòl.	
Reduir al màxim l'ús de rotllos de paper en cuina.	
Reduir al màxim l'ús de vaixelles d'un sol ús i tovallons de paper.	

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Reduir al màxim l'ús de productes en envasos monodosi.	
Donar els excedents a organitzacions com bancs d'aliments o semblants.	
Oferir als clients que s'emporten les restes del menjar que els haja sobrat.	
Substituir els envasos per a menjar per a emportar per envasos fabricats amb materials orgànics, compostables o biodegradables. Informar els clients sobre la destinació correcta d'aquests envasos (contenidor de residus orgànics, fem o d'envasos, segons el tipus).	
Incorporar fonts d'aigua d'osmosi inversa que permeten omplir les botelles i minimitzar la generació d'envasos.	
Comprar les begudes a través del sistema de vidre reutilitzable del canal HORECA.	
Utilitzar reixetes en els desguassos de les piles de cuina per a evitar que els residus s'aboquen al clavegueram.	

Els nous envasos orgànics dels menjars per a emportar (*take away*) han de depositar-se en el contenidor de residus orgànics. Les empreses han d'informar-ne els seus clients, amb la finalitat que no acaben en el contenidor groc d'envasos.

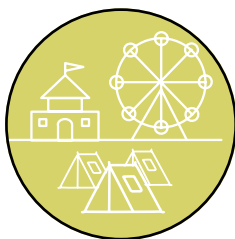

BONES PRÀCTIQUES ESPECÍFIQUES PER A ALLOTJAMENTS

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Instal·lar dosificadors de sabons recarregables per a les habitacions en hotels, i per als banys comuns en la resta d'allotjaments vacacionals.	
Oferir productes de benvinguda i <i>amenities</i> amb el mínim d'embalatge.	
Oferir productes de benvinguda i <i>amenities</i> ecològics.	
Col·locar gots de vidre a les habitacions en lloc de gots de plàstic. .	
Substituir las bosses de plàstic de cortesia per a bugaderia per bosses de tela.	
Oferir aigua als clients en botelles de cristall emplenables.	
Informar sobre la possibilitat d'omplir botelles en les fonts d'aigua d'osmosi inversa, en cas de disposar-ne.	
Oferir aigua als clients en recipients per a emportar que no siguin de plàstic (envasos de Tetrapack).	
Reutilitzar les bosses de plàstic dels serveis de recollida i lliurament de peces per a bugaderia.	
Instal·lar dosificadors de sabons recarregables en bugaderies i controleu-ne la dosi necessària.	
Oferir sabó a granel per a llavadores i rentaplats en allotjaments vacacionals.	
Donar a ONGs productes tèxtils i estris que vagen a substituir-se.	

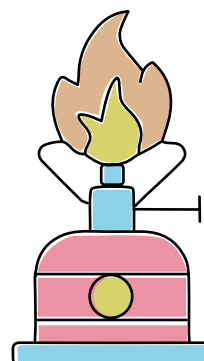
BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Reutilitzar els llençols com a draps de neteja.	
Instal·lar poals de recollida selectiva en apartaments turístics.	
Instal·lar poals de recollida selectiva en cases rurals.	
Instal·lar xicotets punts nets en corredors o zones comunes per als clients.	
Instal·lar en els carros del personal de neteja recipients que permeten la separació dels diferents tipus de residus generats.	
Reutilitzar envasos de productes químics per al dosatge dels productes de neteja.	
En cases rurals i allotjaments vacacionals, informar sobre la recollida de residus municipal (horaris, contenidors, ubicació d'ecoparc i horaris).	

BONES PRÀCTIQUES ESPECÍFIQUES PER A CÀMPINGS I PARCS TEMÀTICS

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Instal·lar punts de recollida selectiva intermèdia de residus correctament identificats.	
En els punts de recollida selectiva de residus intermedis, penjar informació en diversos idiomes sobre la correcta classificació dels residus.	
Instal·lar papereres de recollida selectiva de residus en zones intermèdies (fem general, envasos, paper i cartó principalment), sense limitar-se a les papereres de fem general.	
Realitzar rutes de recollida de residus freqüents i incrementar-les en èpoques de major afluència amb la finalitat que els contenidors i les papereres intermèdies no s'ompliguin.	
Utilitzar bosses de diferents colors en els contenidors intermedis per a cada tipus de residu amb la finalitat de distingir-les durant el transport i depositen-les al contenidor de recollida corresponent.	
Posar a la disposició dels clients bosses de diferents colors per a separar cada tipus de residu.	

En el cas dels càmpings, no depositeu residus de càmping gas en els contenidors de fem generals. Es tracta de residus perillosos que tenen una gestió específica. Cal gestionar-los com a residus perillosos per mitjà de gestors autoritzats, retornar-los al proveïdor o portar-los a l'ecoparc.

BONES PRÀCTIQUES ESPECÍFIQUES PER A GUIES TURÍSTICS I TURISME ACTIU

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Informar els turistes sobre les bones pràctiques ambientals i en concret sobre la gestió dels residus en la visita guiada.	
Sempre que la visita guiada es realitzi en recursos que compten amb separació selectiva, informar-ne el turista.	
Informar sobre les bones pràctiques ambientals en les activitats de turisme actiu.	
Portar bosses de recollida de residus per a retirar-los del medi natural, i poseu-les a disposició dels clients.	
Responsabilitzar-se que durant l'activitat es recullen tots els residus que s'hagen pogut generar.	
Informar els turistes sobre la ubicació de contenidors o papereres de recollida selectiva on poden depositar els residus una vegada finalitzada l'activitat.	
Disposar papereres de recollida selectiva de residus en les zones d'atenció al client, en les empreses de turisme actiu i de guies turístics que compten amb instal·lacions pròpies.	

BONES PRÀCTIQUES PER A AGÈNCIES DE VIATGE

BONES PRÀCTIQUES	GRAU D'IMPLANTACIÓ
Disposar de la informació turística en format electrònic amb la finalitat de consumir menys paper i generar menys quantitats d'aquest residu.	
Utilitzar paper reciclat o amb certificació FSC o semblant per a tots els fullets que s'editen en paper.	
Informar sobre les bones pràctiques en la gestió dels residus dirigides als turistes: tipus de residus i la seua destinació, horaris de recollida i ecoparc, si escau.	
Subministrar informació destacada sobre els establiments o empreses turístiques de la destinació que compten amb algun certificat de sostenibilitat o mediambiental.	
Informar i sensibilitzar sobre les bones pràctiques ambientals en rutes o excursions en el medi natural.	

2.4 TURISTES

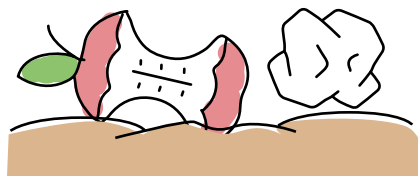
Els turistes que visiten la Comunitat Valenciana poden col·laborar de manera activa en la reducció dels residus generats. Per aquest motiu, a continuació es proposen una sèrie de bones pràctiques molt senzilles, però, alhora, molt necessàries.

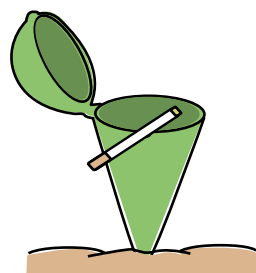
Prioritzeu les destinacions, allotjaments, restaurants, activitats, etc., sobre la base del comportament ambiental: cercar els principals certificats de qualitat, medi ambient i de sostenibilitat.

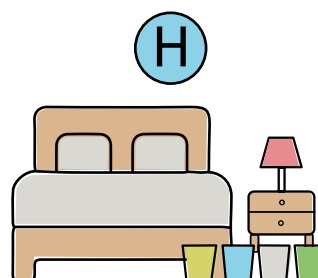
No llanceu cap tipus de residu a terra, ni en zona urbana, ni natural ni a les platges.

Presteu atenció especial a no tirar les burilles a terra: a la muntanya poden provocar un incendi i a les platges és molt difícil retirar-les, i després acaben a la mar.

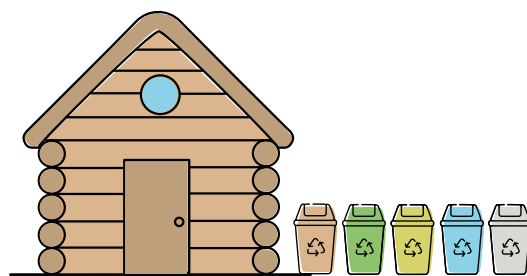

Separeu els residus a l'habitació d'hotel i depositeu-los en les zones comunes habilitades.

Bones pràctiques en gestió de residus. Turistes

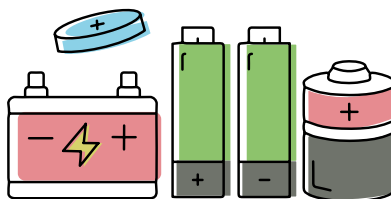
Realitzeu la separació selectiva en apartaments, cases rurals o càmpings com si fora el vostre habitatge habitual.

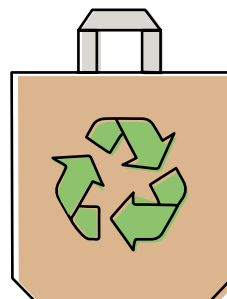
Depositeu els residus en les papereres o contenidors adequats.

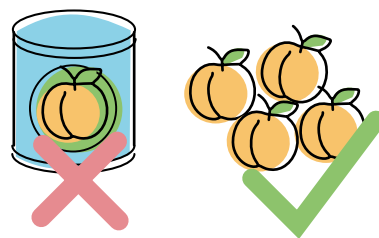
No tireu las piles i les bateries al fem, perquè són molt contaminants. Pregunteu on es poden depositar.

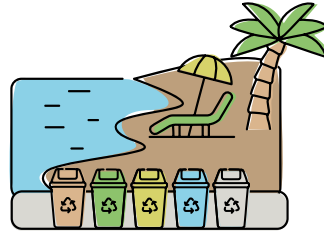
Utilitzeu bosses reutilitzables en lloc de bosses de plàstic per a les compres.

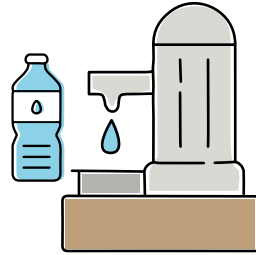
Procureu comprar productes no envasats de manera individual o compreu productes a granel, sempre que siga possible, per a generar el menor nombre d'envasos residuals.

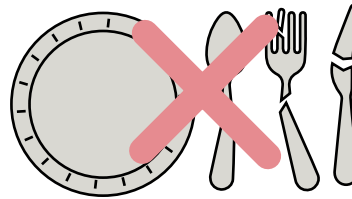
Utilitzeu de forma adequada les papereres de recollida selectiva de residus instal·lades a les platges.

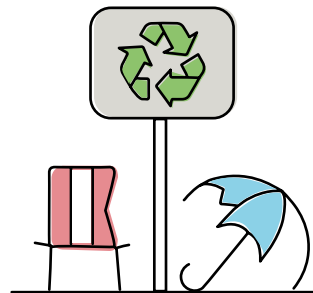
Ompliu les botelles d'aigua en fonts evitant utilitzar botelles d'un sol ús.

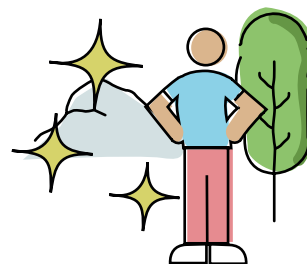
Utilitzeu recipients reutilitzables per al menjar en excursions, evitant utilitzar plàstics, paper d'alumini i coberts d'un sol ús.

Depositeu a l'ecoparc els xicotets estris que es trenquen o es renoven.

Col·laboreu per a deixar la destinació "igual o millor que estava".

3. AJUDES

Les empreses i les destinacions turístiques poden comptar amb diferents línies d'ajudes per a implementar algunes de les mesures proposades en el Manual. Si bé els programes d'ajuda varien, s'hi inclou a continuació un resum de les principals ajudes a les quals poden optar sobre la base de les publicades en exercicis anteriors i la continuïtat de les quals està prevista per als propers anys.

Previsiblement, les línies d'ajudes continuaran i fins i tot s'incrementaran per a accions de sostenibilitat en els propers anys.

Només s'hi han inclòs aquelles ajudes relacionades amb el sector turístic i amb la gestió dels residus, però existeixen altres línies per a altres tipus d'actuacions ambientals com per exemple l'eficiència energètica, que no són objecte d'aquest Manual.

ÀMBIT	AJUDES	ORGANISME	DESTINATARIS	ACTUACIÓ SUSCEPTIBLE D'AJUDA	IMPORT
Comunitat Valenciana	Ajudes destinades a la millora de la competitivitat dels serveis i productes turístics de la Comunitat Valenciana	Turisme Comunitat Valenciana	1. Titulars d'establiments d'allotjament (propietaris o explotadors d'establiments hotelers, càmpings, blocs i conjunts d'apartaments turístics, empreses gestores d'habitatges d'ús turístic i allotjaments rurals), agències de viatges i empreses de turisme actiu inscrites en el Registre de Turisme de la Comunitat Valenciana. 2. Empreses, associacions, federacions o fundacions que estiguen adherides a algun dels programes següents: - CREATURISME - L'EXQUISIT MEDITERRANI - SICTED CV	Mesures dirigides a enfortir la sostenibilitat de l'activitat turística: - Obtenció, manteniment o renovació de certificats de gestió mediambiental i/o accessibilitat integral reconeguts pel Programa Qualitur de Turisme Comunitat Valenciana i basats en normes ISO/UNE o normativa europea d'aplicació. - Elaboració de plans o programes de prevenció de generació de residus, que fomenten l'eficiència i l'estalvi en el consum de recursos naturals, així com l'ús responsable per part del turista mitjançant la seua sensibilització i motivació. - Desenvolupament d'iniciatives per a alinear l'activitat empresarial amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible promoguts per Nacions Unides.	80% del cost subvencionable, amb un màxim de 100.000 euros.
Comunitat Valenciana	Promoció de l'Economia Sostenible en la Comunitat Valenciana	Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball. Generalitat Valenciana	Pimes de la Comunitat Valenciana. Associacions, fundacions i altres entitats i organitzacions sense ànim de lucre per a la formació, el foment i la difusió de la cultura i pràctiques de les entitats socialment responsables, el foment de la responsabilitat social, així com l'Economia Sostenible.	Elaboració i implantació d'una Memòria de Sostenibilitat Accions relacionades amb diversos ODS, incloent-hi els ODS 8 i 12.	De 500 a 3.000 euros, depenent del nombre de treballadors. Fins al 100%.
Comunitat Valenciana	Agenda 2030 i de sensibilització dels Objectius de Desenvolupament Sostenible	Presidència de la Generalitat Valenciana	Associacions i organitzacions sense ànim de lucre. Empreses d'entre 50 i 250 treballadors.	Accions de suport, foment i implementació de l'Agenda 2030 i de sensibilització dels ODS.	Fins al 100%, amb un màxim de 3.000 euros.

ÀMBIT	AJUDA	ORGANISME	DESTINATARIS	ACTUACIÓ SUSCEPTIBLE D'AJUDA	IMPORT
Comunitat Valenciana	Programa Sostenibilitat	Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana	Pimes amb seu o establiment a la província corresponent de la Comunitat Valenciana.	Assessorament en sostenibilitat. Inversions associades.	50% amb un màxim de 3.500 euros.
Comunitat Valenciana	Competitivitat Turística	Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana	Pimes del sector turisme amb seu o establiment a la província corresponent de la Comunitat Valenciana.	Increment de la sostenibilitat ambiental. Inversions associades.	50% amb un màxim de 3.500 euros.
Comunitat Valenciana	Innocámara	Cambres de Comerç de la Comunitat Valenciana	Pimes amb seu o establiment a la província corresponent de la Comunitat Valenciana.	Assessorament en innovació, incloent-hi sostenibilitat. Inversions associades.	50% amb un màxim de 3.500 euros.
Comunitat Valenciana	Línia de finançament bonificat «IVF AFIN - Inverteix Gran Empresa Turística»	Institut Valencià de Finances	Gran empresa de la Comunitat Valenciana.	Préstecs bonificats destinats a les següents actuacions: • Ampliació i renovació de les instal·lacions, maquinària i equips • Adquisició de participacions empresarials • Adquisició o elaboració pròpia d'actius intangibles.	Import màxim de 30.000.000 euros. La part bonificada dels préstecs, que correspon als interessos bonificats i al tram no reembossable.

ÀMBIT	AJUDES	ORGANISME	DESTINATARIS	ACTUACIÓ SUSCEPTIBLE D'AJUDA	IMPORT
Nacional / Comunitat Valenciana	Plans de Sostenibilitat Turística en Destinacions per a entitats locals	Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme	De conformitat amb el que s'indica a l'apartat 8.1.1. de l'Estratègia, l'ens gestor dels PSTD ha de ser una entitat local d'entre les previstes en l'article 3 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local: • El Municipi. • La Província. • L'Illa en els arxipèlags balear i canari. • Les Comarques o altres entitats que agrupen diversos Municipis, instituídes per les Comunitats Autònomes de conformitat amb aquesta Llei i els corresponents Estatuts d'Autonomia. • Les Àrees Metropolitanes. • Les Mancomunitats de Municipis. Igualment, les Comunitats Autònomes podran establir com a gestors dels PSTD a d'altres fórmules d'associacions de municipis recollides en la normativa autonòmica com ara els consorcis turístics o els grups d'acció local.	Programa de Plans de Sostenibilitat Turística en Destinacions, l'instrument principal d'intervenció de l'Administració turística espanyola, amb la finalitat d'impulsar la transformació de les destinacions turístiques espanyoles cap a la sostenibilitat. Pla finançat amb el Pla de Recuperació, Transformació i resiliència (PRTR).	L'Estratègia estableix el següent límit: en les categories de gran destinació urbana i destinació de sol i platja molt internacionalitzada, una mateix destinació no podrà rebre en el període 2021-2026 un finançament superior a 50 milions d'euros a través dels diferents programes i fonts de finançament associats a aquesta estratègia. Cal tindre en compte a més que la quantia màxima de cada PSTD seleccionat dependrà de l'assignació de fons de la qual dispose cada comunitat autònoma i la previsió de projectes que amb aquest finançament decidisca secundar, segons la seua pròpia estratègia turística.

ÀMBIT	AJUDES	ORGANISME	DESTINATARIS	ACTUACIÓ SUSCEPTIBLE D'AJUDA	IMPORT
Nacional	Ajudes a l'impuls de l'economia circular	Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic	Empreses en general, pimes.	Subvencions destinades a fomentar la sostenibilitat i circularitat dels processos industrials i empresarials per a millorar la competitivitat i innovació del teixit industrial en el marc d'una economia circular, que supere l'anterior model de producció lineal. Les ajudes que es financen conformement a aquesta ordre s'emmarquen en la inversió C12.I3 «Pla de suport a la implementació de l'Estratègia Espanyola d'Economia Circular i a la normativa de residus», del Component 12 «Política Industrial d'Espanya 2030», del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (d'ara endavant PRTR) del Govern d'Espanya.	Aquesta convocatòria està dotada amb una quantia inicial de 192.000.000 euros. A cadascuna de les categories d'ajudes se li assignen diferents dotacions en la convocatòria.
Nacional	Finançament de projectes d'eficiència energètica i economia circular en empreses turístiques	Secretaria d'Estat de Turisme	Empreses en general, pimes.	Concessió d'ajudes per als titulars d'allotjaments turístics. Tenen com a finalitat l'execució, per part de les administracions competents, del programa de «Finançament de projectes d'eficiència energètica i economia circular en empreses turístiques», inclòs en l'apartat de «modernització i competitivitat del sector turístic» del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. L'execució d'aquest programa contribuirà a aconseguir els objectius mediambientals i energètics establerts en la normativa de la Unió Europea, mitjançant la realització d'actuacions de reforma d'edificis existents destinats a allotjament turístic, amb independència de la naturalesa jurídica dels seus titulars, que afavorisquen la reducció del consum d'energia final i de les emissions de diòxid de carboni.	Els fons per a finançar aquesta línia d'ajudes en 2022 ascendeixen a 170.000.000 d'euros. La quantia s'establirà en la resolució de concessió corresponent, així com la intensitat de l'ajuda, que serà la suma de l'Ajuda Base i de l'Ajuda Addicional que corresponguera en cada cas segons el compliment dels criteris establerts en els Annexos I i II de les Bases Reguladores.

